

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

DOM
2020-07-30
Stockholm

Mål nr
M 7163-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-06-05 i mål nr M 3966-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. J.C.
2. L.E-C.
3. C.M.
4. S.R.

Ombud för 1–4: Advokaten G.J.

Motparter

1. Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun
2. Ragn-Sells AB

SAKEN

Lagring av avloppsslam m.m. på fastigheten XX i Svedala kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Bygg- och miljönämnden i Svedala kommuns föreläggande om försiktighetsmått den 6 februari 2018 (dnr 2016-000549) och förbjuder den anmälda verksamheten med lagring av avloppsslam m.m. på fastigheten XX i Svedala kommun.

Dok.Id 1603419

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

J.C., L.E-C., C.M. och **S.R.** har *i första hand* yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förbjuda den anmälda verksamheten, *i andra hand* att domstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och förelägga Ragn-Sells AB att ansöka om tillstånd, *i tredje hand* att domstolen med ändring av underinstansernas beslut ska förena föreläggandet med ytterligare försiktighetsmått samt *i sista hand* att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och återförvisa ärendet till Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun för förnyad prövning i sak.

Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun och **Ragn-Sells AB** har bestritt bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

J.C., L.E-C., C.M. och **S.R.** har anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden:

Den valda platsen är inte lämplig och lokaliseringskravet i 2 kap. 6 § miljöbalken är därmed inte uppfyllt. Lagringsplattan och lakvattendammen planeras att anläggas på mark som utgörs av produktiv jordbruksmark samtidigt som området innehåller höga naturvärden och ett rikt djurliv. Bolaget har inte redovisat eller utrett någon alternativ plats i förhållande till den valda. Bolaget har inte heller presenterat någon närmare utredning av i vilken utsträckning skyddade arter såsom kronhjort, lövgroda, klockgroda och vattensalamander rör sig i det aktuella området, eller hur den anmälda verksamheten skulle kunna påverka de skyddade arterna. Våtmarken vid Slätterödsvägen är sedan 1960-talet en känd lokal för lövgroda. Därutöver saknas utredning eller annat underlag från bolaget som visar att luktolägenheterna inte kommer att vara betydande. Mellanlagring av avloppsslam och följdverksamheten med spridning av avloppsslam bör dessutom prövas samlat vid en tillståndsprövning. Samråd borde ha skett med samtliga 14 hushåll inom en kilometers avstånd från utsläppskällan och inte enbart

med fyra hushåll inom 500 meters avstånd. Beslutet är därför processuellt bristfälligt och bör upphävas även av den anledningen.

Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun har hänvisat till vad den anfört i sitt beslut med i huvudsak följande tillägg:

Återföringen av näringsämnen från avloppsslam (framförallt fosfor) till jordbruket är en viktig del i kretsloppet av näringsämnen som är viktigt för en långsiktigt hållbar livsmedelsproduktion. Nämnden anser att ianspråktagandet av jordbruksmark för att anlägga en förvaringsplats för avloppsslam i det område där det sedan ska användas är förenligt med 3 kap. 4 § miljöbalken, då återförandet av den ändliga resursen fosfor till livsmedelsproduktionen är ett väsentligt samhällsintresse. Nämnden har hört flera närboende i området. Då lokaliseringen ändrades under ärendets gång har grannar hörts i två omgångar. Nämnden har inför sitt beslut hört Trafikverket, länsstyrelsen och boende inom 500 meter från den slutliga placeringen av verksamheten.

Ragn-Sells AB har vidhållit vad som anförts tidigare och har gjort i huvudsak följande tillägg och förtydliganden:

Platsen för slamlagret har valts med omsorg och är lämplig för den planerade verksamheten. Bolaget har under flera års tid undersökt flera platser för slamlager i anslutning till de marker där spridning ska ske och den aktuella platsen är den mest lämpliga. Eftersom slamlagret ska ligga nära de marker där spridning sker redan idag innebär lokaliseringen en minimering av transporter och därmed god resurshushållning. Den planerade verksamheten omfattas av anmälningsplikt C och är en liten verksamhet med minimal miljöpåverkan. Det finns inget lagkrav att i anmälan redovisa vilka överväganden eller alternativa platser som bedömts inför vald lokalisering. När det inte längre finns användning för slamlagret kommer bolaget, om fastighetsägaren så önskar, att återställa området till jordbruksmark. Den planerade verksamheten kommer inte att påverka omgivande natur, djurliv eller miljön i övrigt. Risker är mindre än ringa. Näringsämnen måste tillföras åkrar för att de ska bli produktiva. Det kan ske genom spridning av t.ex. stallgödsel, konstgödning eller avloppsslam. Det planerade slamlagret uppfyller vad som idag är bästa tillgängliga teknik. Bolaget bedömer att varken

lövgrodan eller någon annan art kommer att påverkas negativt av verksamheten. Varken risken för övergödning eller risken för utsläpp av kemikalier kommer att förändras i och med anläggandet av slamlagret.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk (3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken). Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 4 § i den nu upphävda lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m. (naturresurslagen).

I förarbetena till naturresurslagen anges att jordbruksmarken är en begränsad resurs med avgörande betydelse för att trygga livsmedelsförsörjningen i landet och att ett skydd för den brukningsvärda jordbruksmarken är av stor betydelse för den långsiktiga hushållningen med naturresurser (se prop. 1985/86:3 s. 53). Begreppet brukningsvärd jordbruksmark avser mark som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion. Med att ta marken i anspråk avses sådana åtgärder som på ett varaktigt sätt drar marken ur biologisk produktion som t.ex. utbyggnad av bostadsområden, industrier, upplag, vägar, ledningar osv (se a. prop. s. 158).

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att den i målet aktuella marken utgör brukningsvärd jordbruksmark. Frågan är om den anmälda verksamheten medför att marken tas i anspråk och om det i så fall finns skäl för att tillåta ianspråktagandet enligt 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken.

Vad som avses med uttrycket ”anläggning” har inte definierats närmare i ovan nämnda lagar eller förarbeten, men torde innebära olika slags exploateringar, t.ex. konstruktioner. Det avgörande vid prövningen är om åtgärden anses på ett varaktigt sätt dra den aktuella marken ur jordbruksproduktion.

Den aktuella åtgärden består av en lagringsplatta om 3 000 m² och en lakvattendamm om 1 000 m³. Enligt de beslutade försiktighetsmått ska lagringsplattan vara tät, (ej asfalt) och försedd med en stödmur eller förhöjd kant som garanterar att lakvatten ej kan hamna utanför plattan. Av nämndens motivering till beslutet framgår att förvaringen ska ske på helt tätt material och att asfalt – som föreslagits i bolagets ansökan – är ett material som inte kan ses som helt tätt. Mark- och miljööverdomstolen anser att den beskrivna åtgärden är en sådan anläggning som på ett varaktigt sätt drar marken ur biologisk produktion. Att bolaget angett att marken kan återställas till jordbruksmark, om fastighetsägaren så önskar, ändrar inte denna bedömning.

För att åtgärden ändå ska tillåtas på den aktuella marken krävs att åtgärden behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och att detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Av förarbetena framgår att sådana samhällsintressen kan vara t.ex. bostadsförsörjningsbehovet, intresset av att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen. Det framgår vidare att i fall då det saknas från allmän synpunkt tillfredsställande alternativ för samhällsutbyggnad och sålunda brukningsvärd jordbruksmark likväl måste tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar, är det viktigt att ingreppen utformas på ett sätt som innebär så begränsad inverkan som möjligt för jordbruket. (Se a. prop. s. 53 f.)

Även om den anmälda verksamheten utgör en del i kretsloppet av näringsämnen genom återföring av bl.a. fosfor till jordbruket, och därmed i förlängningen ett led i livsmedelsproduktionen, är det tveksamt om den kan anses tillgodose ett sådant väsentligt samhällsintresse som avses i 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken. Oavsett hur det förhåller sig med den saken är det som bolaget har uppgett angående dess undersökningar av alternativ lokalisering inte tillräckligt för att det ska anses klarlagt att behovet av åtgärden inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Marken får därmed inte tas i anspråk för den anmälda verksamheten.

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska den anmälda verksamheten med lagring av avloppsslam m.m. på den aktuella fastigheten därför förbjudas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand och Christina Ericson, tekniska rådet Kerstin Gustafsson samt tf. hovrättsassessorn Sanna Ordenius, referent.

Föredragande har varit Ote Dunér.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-06-05
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3966-18

PARTER

Klagande

1. J.C.

2. L.E.

3. C.M.

4. S.R.

Ombud för 1-4: jur.kand. J.G. och jur.kand. E.J.

Motpart

1. Ragn-Sells AB

2. Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2018-07-12 i ärende nr 505-6981-18, se bilaga 1

SAKEN

Lagring av avloppsslam m.m. på fastigheten XX i Svedala kommun

Dok.Id 480225

Postadress
Box 81
351 03 Växjö

Besöksadress
Kungsgatan 8

Telefon
0470-560 100
E-post: mmd.vaxjo@dom.se
www.vaxjotingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Ragn-Sells AB kom den 5 juli 2016 in med en anmälan till bygg- och miljönämnden i Svedala kommun (nämnden) om verksamhet i form av lagring av avloppsslam på fastigheten XX (fastigheten) i Svedala kommun.

Nämnden beslutade genom delegationsbeslut den 6 februari 2018 att godkänna lokaliseringen samt förelade bolaget om försiktighetsmått för verksamheten.

S.R., C.M., L.E. och J.C. överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen). Länsstyrelsen beslutade den 12 juli 2018 att avslå överklagandena, se bilaga 1.

S.R., C.M., L.E. och J.C. har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

S.R., C.M., L.E. och J.C.

(**klagandena**) har *i första hand* yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens respektive nämndens beslut, ska meddela förbud mot den anmälda verksamheten.

De har *i andra hand* yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut respektive nämndens beslut samt förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken för den aktuella verksamheten.

De har *i tredje hand* yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens respektive nämndens beslut samt fastställa de av klagandena hos länsstyrelsen yrkade försiktighetsmått enligt följande:

- a) Ytor som används för mellanlagring eller behandling av icke farligt avfall ska vara utformade så att uppsamling av förorenat vatten sker. Ragn-Sells AB ska säkerställa att det vid såväl normalt som kraftigt regn finns tillräcklig kapacitet att omhänderta det uppsamlade vattnet.

- b) Utövande av verksamheten eller annan åtgärd inom verksamheten som föranleder olägenheter i form av besvärande lukt, får inte bedrivas vid tidpunkter då det blåser från öst i riktning mot fastigheterna YY och YX. Överträdelse ska medföra verksamhetsstopp för verksamheten samt, vid behov, vidtagande av åtgärder för att begränsa uppkomna olägenheter.
- c) Verksamhet eller annan åtgärd inom verksamheten som föranleder olägenheter i form av besvärande lukt får inte utföras under tidsperioden den 15 maj – den 15 september. Överträdelse ska medföra verksamhetsstopp för verksamheten samt, vid behov, vidtagande av åtgärder för att begränsa uppkomna olägenheter.
- d) Verksamhet eller annan åtgärd inom verksamheten som föranleder olägenheter i form av besvärande lukt får inte utföras vid en medeldygnstemperatur som överstiger 10 grader. Överträdelse ska medföra verksamhetsstopp för verksamheten samt, vid behov, vidtagande av åtgärder för att begränsa uppkomna olägenheter.
- e) Innan anläggandet av verksamheten, ska Ragn-Sells AB presentera en åtgärdsplan för hanteringen av situationen att det uppstår olägenheter i form av lukt till följd av verksamheten. Åtgärdsplanen ska vara utformad efter de specifika förutsättningarna på fastigheten XX. Åtgärdsplanen ska uppdateras en gång per år.
- f) Fordon och annan utrustning som kommer att framföras på Slätterödsvägen ska vara anpassade till väglagets kvalitet. Tungas fordon får ej framföras på Slätterödsvägen i en omfattning som medför större slitningar på vägen än normalt. Om större slitningar än normalt uppkommer på Slätterödsvägen till följd av verksamheten, ska Ragn-Sells AB vidta åtgärder så att Slätterödsvägen återställs.
- g) Om olägenheter i form av spill från fordon, läckage av avloppsslam innehållande miljöstörande ämnen, smittspridning via luft och/eller ökad population av skadedjur uppkommer till följd av verksamheten, ska Ragn-Sells AB vidta åtgärder så att olägenheterna upphör.

- h) Om olägenheter i form av skada på djur- eller växtlivet i vattendraget beläget söder om Slätterödsvägen uppkommer till följd av verksamheten, ska Ragn-Sells AB vidta åtgärder som återställer vattenområdet till dess nuvarande skick samt åtgärder som återställer djur- och växtlivet inom detsamma.
- i) Om olägenheter i form av miljöstörande ämnen på grannfastigheternas mark uppkommer till följd av verksamheten, ska Ragn-Sells AB vidta åtgärder så att olägenheten upphör och marken återställs.

Klagandena har *i sista hand* yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens respektive nämndens beslut samt återförvisa ärendet till nämnden för förnyad prövning i sak.

Till stöd för sin talan har klagandena anfört i huvudsak följande.

Lokaliseringen av den anmälda anläggningen är mycket olämplig. Platsen uppfyller inte kraven på lämplig placering och utformning enligt miljöbalken (MB). Följaktligen ska i första hand förbud för den anmälda verksamheten meddelas i enlighet med 27 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH), jämte 26 kap. 9 § MB. Om det finns alternativa platser för verksamheten ska den plats som medför minsta möjliga olägenhet och intrång från miljösynpunkt väljas. Lokaliseringskravet får störst betydelse när det rör sig om en ännu inte påbörjad verksamhet som medför miljöpåverkan. Ca 20 – 25 meter från den anmälda verksamheten förekommer ett flertal rödlistade och fridlysta arter såsom kronhjort, lövgroda, klockgroda och vattensalamander. Arterna är dessutom rörliga till sin natur och finns med största sannolikhet ännu närmare den föreslagna platsen för lagringsplattan. Klagandena har sett kronhjortar korsa grusvägen som går intill den plats där verksamheten avses placeras. Kronhjorten som har statusen nära hotad har sitt parnings- och fortplantningsområde inom 200 meter från det aktuella området i skogsområdet vid vattendraget söder om grusvägen. Verksamheten kräver dispens enligt bestämmelserna om artskydd.

Bolagets anmälan om miljöfarlig verksamhet är bristfällig och innehåller inte de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den miljöfarliga verksamheten eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter. Därmed uppfyller anmälan inte de krav som ställs enligt 2 kap. 1 § MB respektive 25 § FMH. I övrigt finns det ett flertal brister i anmälan, t.ex. har den negativa påverkan av tung trafik inte utretts tillfredsställande. Den tunga trafik som kontinuerligt kommer gå till och från lagringsplatsen kommer medföra stor negativ påverkan på naturmiljön och djurlivet, inte minst de fridlysta arterna som finns i det absoluta närområdet. Grusvägen intill den aktuella fastigheten klara inte heller av mycket trafik. I nuläget är det bara skolskjutsen och de som är boende i närheten som använder grusvägen.

Bolagets angivelse om när spridning och hantering kommer att ske är otydlig och otillräcklig. Av SMHI:s rapport *Vindstatistik för Sverige 1961 – 2004* går att utläsa frekvenser av vindriktning för mätstationerna Falsterbo, Hörby och Skillinge (s. 10). Rapporten visar att det under våren blåser mer från öst (s. 25 ff.), vilket innebär att vinden då ligger i riktningen från den anmälda anläggningen mot klagandenas fastigheter. Bolaget har inte visat att den sökta verksamheten kan bedrivas på ett miljömässigt godtagbart sätt. Istället har bolaget endast påstått att någon påverkan inte kommer att uppstå. Det saknas således rättsliga förutsättningar för att godta bolagets anmälan om lagring av avloppsslam på fastigheten XX.

Nämndens beslut om föreläggande om försiktighetsmått uppfyller inte kraven enligt 2 kap. 3 § MB beträffande att alla som bedriver en verksamhet ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet, så snart det finns skäl att anta att verksamheten kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2003:15 bör mellanlager lokaliseras, utformas och drivas utifrån lokala förutsättningar. Lämpligt skyddsavstånd bör bedömas efter en samlad bedömning av förutsättningarna i det enskilda fallet. Bildat lakvatten bör samlas upp och

återförs till processen eller renas till godtagbar nivå före utsläpp till recipient. Vid återföring till processen bör smittskyddsaspekter beaktas.

Det föreläggande om försiktighetsmått som har utfärdats av nämnden, samt fastställts genom länsstyrelsens beslut är inte tillräckligt tydligt och precist utformat för att verksamhetsutövaren ska veta hur försiktighetsmått ska efterkommas eller för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedriva en ändamålsenlig tillsyn. Bl.a. är nämndens fjärde försiktighetsmått otydligt. Enligt försiktighetsmålet ska verksamhet och åtgärd som medför besvärande lukt eller damning utföras under tidsperioder och på sådant sätt som innebär att störningar för omgivningen minimeras. Utan att definiera innebörden av ”besvärande lukt eller damning” och ”störningar för omgivningen”, eller att ange under vilka särskilda tidsperioder som sådan verksamhet inte får bedrivas, kan bolaget omöjligt veta vilka förhållanden som påkallar åtgärder från bolagets sida. Inte heller kan en effektiv tillsyn bedrivas. Ett anläggande av verksamheten på XX, med de försiktighetsmått som nu meddelats, kommer resultera i flertalet olägenheter för människors hälsa och miljön som inte är att bedöma som ringa eller helt tillfälliga. Därav krävs skärpta försiktighetsmått.

Den anmälda verksamheten kan trots meddelade försiktighetsmått befaras innebära smittspridning via luft, ökad population av skadedjur samt störningar i form av lukt. Den tunga trafik som verksamheten ger upphov till kommer medföra olägenheter i form av buller, vibrationer, damning och en förfylad landskapsbild. Luktolägenheter ska specifikt bedömas efter förhållandena på platsen och orten. Omgivningarna runt fastigheten utgörs av åkermark, lövskog, barrskog och betesmarker. Lagringsplatsen för avloppsslam är placerad endast 109 meter från fastighetsgränsen till YX respektive 300 meter från fastighetsgränsen till YY. Båda fastigheterna är bostadsfastigheter. Även barn bor på fastigheterna. På fastigheten YX bedrivs dessutom känslig näringsverksamhet. Fastigheten XX ligger inte på något sätt isolerad från bostadsbebyggelse.

I avgörande den 8 juni 2017, mål nr. M 3453-15 har mark- miljödomstolen i Växjö ansett att den valda lokaliseringen av en anmälningspliktig verksamhet som orsakade luktstörningar var olämplig. Verksamhetens lokalisering låg på ett par hundra meters avstånd till boende. Mark- och miljödomstolen fäste särskild vikt vid att verksamheten inte var vanligt förekommande på orten.

Även en verksamhet som generellt sett är önskvärd utifrån miljösynpunkt måste vara godtagbar i ett lokalt perspektiv, se Mark- och miljööverdomstolens dom den 25 juni 2013 i mål nr. M 10187-12, där tillstånd för uppförande och drift av anläggning för produktion av biogas och biogödsel inte lämnades med hänsyn till de luktolägenheter som skulle kunna uppkomma.

Fastigheten XX ligger inom sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne, vilket utgör riksintresse för friluftsliv enligt 4 kap. 2 § MB. Den valda platsen ligger dessutom inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB. Enligt registerbladet avseende området för riksintresse för naturvård kan områdets värden påverkas negativt av bl.a. spridning av gifter eller gödselmedel samt vägdragningar.

L.E. och J.C. bedriver på fastigheten YX hästverksamhet som går ut på att utbilda hästar för tävling på elitnivå. Uppförande av slamplatta för mellanlagring av avloppsslam skulle påverkas deras verksamhet mycket negativt. Närheten till trafik skulle även påverka djurens hälsa negativt. Länsstyrelsen borde i sitt beslut ha beaktat detta. L.E., J.C. och djuren som vistas på fastigheten YX kan befaras komma att lida betydande olägenhet till följd av den planerade anläggningen.

Lagring av avloppsslam är en erkänt miljöskadlig verksamhet som har blivit alltmer ifrågasatt under senare år. I övrigt upplyses om att regeringen nyligen har tillsatt en utredning för att dels föreslå förbud mot att sprida avloppsslam och dels införa krav på att fosfor ska återvinnas ur avloppsslam (kommittédirektiv, Dir. 2018:67). Av kommittédirektivet framgår att spridning av avloppsslam bör fasas ut och ersättas av tekniker där fosfor återvinns utan att miljö- och hälsoskadliga ämnen sprids.

Ragn-Sells AB (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska fastställa länsstyrelsens beslut. Bolaget har bestridit samtliga yrkanden från klagandena. Till stöd för talan har anförts i huvudsak följande.

Den planerade verksamheten kommer inte påverka omgivande djurliv eller miljön i övrigt. De rättsfall som åberopas i överklagandet är inte relevanta och inte jämförbara med den planerade verksamheten.

Lagringsplattan ska fyllas på kampanjvis. Slammet fylls på vintertid under januari och februari för att det inte ska bli luktolägenheter. Slammet ligger sedan där tills det ska spridas ut på åkrarna, vilket sker under vår och höst. Det mesta sprids ut under perioden augusti – oktober. När slammet ligger stilla luktar det inte. Slammet kommer att transporteras via väg E6, så transporterna går huvudsakligen på asfalterad väg och inte så mycket på den grusväg som går förbi lagringsplatsen. Spridningen av slammet kommer att ske på åkrar som ligger inom en mils radie från lagringsplatsen. Bolaget anser därför att det är en lämplig lokalisering. Det kommer också att anläggas en lakvattendamm som är klädd med tät gummiduk. Runt lagringsplatsen kommer en jordvall att anläggas. Även runt lakvattendammen kommer en jordvall att anläggas så att betongdammen inte syns från de angränsande fastigheterna. De kommer plantera buskar så att vallen inte syns.

Ägarna av fastigheten YX, L.E. och J.C., är bosatta utomlands. Inga personer är folkbokförda på den aktuella fastigheten. Man kan därmed bortse från deras roll som närboende.

Bygg- och miljönämnden i Svedala kommun (nämnden) har bestridit bifall till överklagandet. Till stöd för talan har anförts i huvudsak följande.

Nämnden vidhåller sin tidigare ståndpunkt i ärendet och hänvisar till motiveringarna i nämndens beslut.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit syn och sammanträde i målet.

Ramen för domstolens prövning

Inledningsvis konstaterar domstolen att den sökta verksamheten ska prövas enligt nu gällande bestämmelser. Vad klagandena anfört om eventuellt kommande lagstiftning om förbud mot spridning av avloppsslam och krav på att fosfor ska återvinnas ur avloppsslam, är inget som kan beaktas i prövningen i nu aktuellt mål.

Bolaget har i målet anfört att ägarna till fastigheten YX, L.E. och J.C., är bosatta utomlands och att man därmed kan bortse från deras roll som närboende.

Domstolen konstaterar att L.E. och J.C. bedriver verksamhet på fastigheten och därmed får anses berörda av det överklagade beslutet på sådant sätt att de har rätt att överklaga beslutet. Därmed ska överklagandet från samtliga klagande prövas.

Målet gäller en anmälan om lagring av sammanlagt 3 000 ton slam per år på fastigheten XX. I anslutning till lagringsytan kommer en 1 000 m³ stor lakvattendamm att anläggas. Dammen kommer att kläs med tät gummiduk.

Det har inte framkommit i målet att verksamheten kan komma att medföra sådana betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön att det finns skäl att förelägga sökanden att ansöka om tillstånd för den planerade verksamheten.

Skyddade områden

Klagandena har gjort gällande att området där den ansökta verksamheten avses placeras är skyddat på grund av olika intressen. Domstolen konstaterar att de skyddade områdena naturreservatet Svaneholm Norrskog respektive naturvårdsområdet Häckeberga finns drygt en och en halv kilometer från platsen där verksamheten avses placeras. Fastigheten ingår i sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne, som med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området är av riksintresse enligt 4 kap. 2 § miljöbalken. Exploateringsföretag och

andra ingrepp i miljön inom ett sådant område får endast komma till stånd om 1. det inte möter något hinder enligt 2-8 §§ och 2. det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Enligt 2 § samma kapitel skall turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Den i målet aktuella lagringsplatsen och lagvattendammen ska anläggas på mark som utgörs av produktiv jordbruksmark. Enligt mark- och miljödomstolen kommer varken själva anläggningen eller verksamheten, d.v.s. lastning och lossning samt lagring av avloppsslam, att medföra någon negativ påverkan på de natur- och kulturvärden som finns i området. Verksamheten kommer enligt mark- och miljödomstolen inte heller att påverka det rörliga friluftslivet i området på sådant sätt att lokaliseringen inte kan tillåtas på den aktuella platsen.

Luktolägenheter

Synen och övrig utredning i målet visar att de berörda fastigheterna ligger i ett odlingslandskap. Området är inte tätbefolkat. Bolaget har i målet anfört att avloppsslammet inte luktar när det ligger stilla utan endast när man arbetar med det. Domstolen konstaterar att det av försiktighetsmått i det överklagade beslutet framgår att om olägenhet i form av lukt uppstår ska bolaget vidta åtgärder så att olägenheten upphör. Med hänsyn till de angivna försiktighetsmått och bolagets redogörelse för hur verksamheten kommer att bedrivas, bedömer domstolen att eventuella luktolägenheter kommer vara begränsade, både under dygnet och sett under en längre period. Vad klagandena har anfört om vindriktningen ändrar inte denna bedömning. Enligt klagandena är avståndet till lagringsplatsen endast 109 meter från fastighetsgränsen till YX respektive 300 meter från fastighetsgränsen till YY. Domstolen konstaterar att bostadshuset på respektive fastighet inte är belägna så nära lagringsplatsen. Sammantaget bedömer domstolen att de luktolägenheter som kommer uppstå inte är av sådan art och omfattning att den beslutade lokaliseringen av verksamheten inte kan tillåtas.

Buller

Beträffande ljudet från transporter på grusvägen kan domstolen efter synen konstatera att fordonen som kommer att transportera slammet endast kommer köra ca 300 – 400 meter på grusvägen och passerar ingen av de klagandes fastigheter. Domstolen bedömer därför att den eventuella störning som kommer uppstå på grund av transporter till och från lagringsplatsen är tillfällig och inte så omfattande att den rymms inom begreppet olägenhet enligt 9 kap. 3 § MB. Domstolen gör samma bedömning gällande det eventuella buller som kan uppstå i samband med lastning och lossning vid lagringsplatsen. Domstolen anser att försiktighetsmått i nämndens beslut är tillräckliga för att bullret ska hållas på en acceptabel nivå. Vad L.E. och J.C. har anfört om sin hästverksamhet ändrar inte denna bedömning.

Landskapsbild

Klagandena har anfört att anläggningen med lagringsplatsen och lakvattendammen kommer innebära en förfulad landskapsbild. Även om synintrycket i viss mån kan komma att påverkas av anläggningens placering så är detta inte en sådan olägenhet som medför att verksamheten inte kan tillåtas. Vidare har bolaget anfört att verksamheten ska anpassas till omgivningar med jordvallar och växtlighet. Det bör enligt domstolen beaktas att lagringsplatsen utgörs av jordbruksmark som därmed bevaras. Vad klagandena har anfört i denna del utgör inte skäl till att ändra underinstansernas beslut.

Lokalisering

Med hänsyn till de bedömningar som gjorts ovan anser domstolen att det inte finns några hinder att lokalisera den aktuella anläggningen till den avsedda platsen. Enligt mark- och miljödomstolen kommer inte heller några arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen att påverkas av den planerade verksamheten på sådant sätt att det krävs dispens enligt artskyddsförordningen.

Kraven på anmälan och utformande av försiktighetsmått

Klagandena har anfört att Bolagets anmälan till nämnden är bristfällig och inte innehåller de uppgifter som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den miljöfarliga verksamheten omfattning och miljöeffekter. Enligt domstolens bedömning innehåller bolagets anmälan med gjorda kompletteringar tillräckligt underlag för nämndens prövning av anmälan. Vad klaganden anfört i den delen föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning.

Klagandena har vidare anfört att försiktighetsmått inte är tillräckligt tydliga och precist utformade. För det fall att verksamheten tillåts på den aktuella platsen har klagandena yrkat att ett stort antal ytterligare försiktighetsmått ska föreskrivas för verksamheten. Domstolen anser att de försiktighetsmått som nämnden beslutat är tillräckliga för att på ett tillfredsställande sätt begränsa eventuella olägenheter för omgivningen från verksamheten. Nämnden har vidare föreskrivit krav på dokumentation av genomförd egenkontroll av verksamhetens påverkan på omgivningen, eventuella klagomål och vidtagna åtgärder för att motverka störningar från verksamheten, samt att eventuell betydande ändring av verksamheten ska anmälas till nämnden. I övrigt har tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. MB en generell skyldighet att utöva tillsyn och vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

Sammantaget bedömer domstolen att verksamheten inte innebär en sådan olägenhet för människors hälsa eller miljön att nämndens eller länsstyrelsens beslut ska upphävas. Vad klagandena har anfört i målet ändrar inte denna bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 26 juni 2019.

Bengt Johansson

Viktor Forsell

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Viktor Forsell. Föredragande har varit tingsnotarien Emilia Bengtsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.